

502. F.
1973. szeptember 1.
Nemzetbiztonság
10. szeptember

244

Környezetvédelem Budapesten

A világ más nagyvárosaihoz hasonlóan, a sűrűn lakott, erősen iparosított Budapest is egyre több gondot okoz a természeti környezet károsodása. A fővárosi üzemek többségében a régi berendezések nagy mennyiségű szennyező anyagot termelnek, de Budapest lakosságának ellátása, kiszolgálása, szállítása is környezeti károsodásokkal jár. Tapasztalhatjuk, hogy az ilyen ártalmak leküzdése egyre bonyolultabb feladat, mind nehezebb útját állni a levegő, a víz, a talaj szennyeződésének, az egészségre ártalmas zaj fokozódásának.

Milyen munka folyik Budapesten a környezet kincseinek megőrzéséért, hol láthatunk ezen a téren még további tennivalókat?

A mostani meleg, szélmentes napokban kevéssé érzékelhetők annak a munkának az eredményei, amelyet a főváros légszennyeződése csökkentéséért végeztünk. De míg 1966-ban a levegőt leginkább szennyező szilárd tüzelőanyagok felhasználásának részaránya 64 százalék volt, ma ez 45 százalékra csökkent. Jelentős intézkedésnek bizonyult, hogy a fővárosi tanács 1968-ban megtiltotta új széntüzelésű berendezések létesítését, s elrendelte egyes területek védetté nyilvánítását. A Belvárosból és a XIII. kerület egy részéből örökre száműzzük a magas kén tartalmú tüzelőanyagokat. A fűtési mód korszerűsítésével a levegő romlását sikerült megállítani.

A gépjárművek számának ugrásszerű növekedése is rontja Budapest levegőjét. Biztató viszont, hogy a fővárosban a tömegközlekedést elsősorban a metró és a gyorsvillamosok hálózatának kiépítésével kívánják javítani, s fokozatosan megszűnnek a közlekedési dugókat okozó csomópontok, és ezáltal mind kevesebb mérgező anyag kerül majd a gépkocsik motorjából a levegőbe.

Kevéssé lehetünk elégedettek a fővárosi ipar környezetmérgező hatásának csökkenésével. Az egykor a város peremén elhelyezkedő üzemek mára szinte a város szívébe kerültek. Igen veszélyeztetik az üzemekből kibocsátott szennyvizek az élővizek tisztaságát. Budapest alatt erősen szennyezett a talajvíz, amely a fővárosnak azon a területein, ahol még nem épült ki a vezetékes vízhálózat, ártalmas lehet a lakosság egészségére. A fővárosban keletkező szennyvíznek még csupán elenyésző hányadát tudjuk biológiailag tisztítani. E vizek nagyobb része csak mechanikus tisztítás után jut a Dunába. Egyre nagyobb gond a főváros hulladékának elszállítása, megsemmisítése is.

Ebben a helyzetben a fővárosi tanácsnak az a feladata, hogy módszeresen, az anyagi eszközök összpontosításával, tervszerű munkával irányítsa a civilizációs ártalmak leküzdését. A budapestiek értesülhettek arról, hogy már a következő ötéves tervben szükséges egy szeméttégetőmű létesítése. Tervek készülnek az ipari, és különösen a mérgező hulladékok megsemmisítésére. Több szennyvíztisztító telepet is építenek. Folytatjuk a vezetékes vízhálózat bővítését. Egyéb okokból is, de részint az emberek egészségének megóvása érdekében, a sűrűn lakott városrészeken kívül, a jó levegőjű területeken folytatódik az új városnegyedek építése. A jövőben az egész fővárosban kiépül a csatornahálózat, a lakások újabb tízezreit kapcsolják be a távfűtésbe.

Kormányzatunk, amely külö-

nös gondot fordít Budapest fejlesztésére, jelentős támogatást nyújt a fővárosi tanácsnak a környezet védelmét szolgáló beruházásokhoz. Nekünk most az a fő dolgunk, hogy gondoskodjunk az anyagi eszközök célszerű, komplex felhasználásáról, a környezetvédelem egységes és átfogó irányításáról. Mivel tapasztaljuk, hogy egyes környezeti ártalmak egymástól nem elszigetelten jelentkeznek, vagyis egyidőben és egy helyen vagy egymás mellett többféle ártalom is keletkezhet, egyre inkább szükségessé válik a környezetvédelmi munkálatok jobb összehangolása. E célból a fővárosi tanács fővárosi környezetvédelmi szervezet létrehozását tervezi. E szervezet feladata lesz gondoskodni a komplex környezetvédelemről, arról, hogy egyes ártalmak leküzdésével ne érje újabb károsodás a természetet.

Hibás ugyanis az olyan álláspont, amely a környezet megóvására költött pénzt felesleges kiadásnak tartja, és a vizek, a levegő mérgezését „bocsánatos bűnnek”, termelési érdekekkel megmagyarázhatónak véli. Törvényeink lehetővé teszik, hogy az ártalmakat előidéző vállalatot bírsággal sújtsák. A büntetés azonban nem kárpótolja a természet károsodását. Ha azt akarjuk, hogy a belátható jövőben Budapesten mindenfajta szennyeződés a minimumra csökkenjen, a környezet védelmét társadalmi ügyvé is kell tennünk.

A jelenlegi jogszabályok még nem eléggé segítkezetesen és egyértelműen segítik a környezet védelmét. Bár a fővárosi tanács igyekszik módot találni rá, hogy a természet megkímélésére ösztönözze a budapesti vállalatokat, évenként nem kis összeggel támogatja a kitelepedést vállaló, úgynevezett egészségtelen üzemeket, mégsem mondhatjuk, hogy kialakult volna a környezetvédelem egységes rendszere, kimerült volna az ösztönzés teljes eszköztára. A budapestiek egészségének fokozottabb védelme megkívánja, hogy a főváros ötéves, valamint éves terveinek előirányzatában külön fejezetként szerepeljen a környezetvédelem.

A fővárosi tanács úgy határozott, hogy már az ötödik ötéves terv végrehajtása során külön program alapján irányítja majd az ipari és más, civilizációs ártalmak leküzdését. Ez a munkának nagyobb következetességet kölcsönözhet.

A fővárosi tanács abból indul ki, hogy tudatosan tervező társadalmunk úrrá lehet a környezetet romboló tendenciákon, még időben intézkedhet a károsodás mértékének csökkentéséről. Budapest környezetének védelme része annak a munkának, amit Budapesten a dolgozók életkörülményeinek javításáért végzünk. Ezért is úgy gondoljuk, hogy a főváros kommunistáinak azok táborában van a helyük, akik készek áldozni a fővárosi lakosság egészségének megóvásáért, az úgy fontosságához méltó szemlélet elterjedéséért. Ilyen módon bizonyosak lehetünk abban, hogy fővárosunkban megakadályozhatjuk az egyes ipari városokban előfordult katasztrófális helyzet kialakulását.

A már megtett és a jövőben tervezett intézkedésekkel remélhetőleg sikerül elérnünk, hogy Budapesten megőrizzük mindazt a természeti kincset, ami a dolgozó ember felüdüléséhez, pihenéséhez, egészségének megóvásához szükséges.

Giltner Andor,

a fővárosi tanács elnökhelyettese